

7-PUNTENPLAN 2013 - 2014

oplegger bij het
meerjarig actieplan

DUURZAME WADDENEILANDEN

OP WEG NAAR EEN ENERGIEKE TOEKOMST IN 2020

1. Inleiding

Dit 7-punten plan is een oplegger bij het meerjarig actieplan om de focus voor 2013 en 2014 te bepalen en vast te stellen met welke concrete projecten gestart gaat worden op de eilanden. Het is de bedoeling om de restantmiddelen van de subsidie 'Duurzame Wadden' van de provincie Fryslân en de eigen cofinanciering van de gemeenten in te zetten voor dit 7-punten plan. De uitwerking van de plannen zal zoveel mogelijk in samenwerking met Texel worden gedaan.

2. Voorstel voor aanpak:

Dit 7-puntenplan 2013 -2014 bevat die projecten waarvan voorgesteld wordt om **de middelen van de subsidie Duurzame Wadden in te zetten**. Voorwaarde is wel dat deze projecten worden uitgevoerd vóór 1 juli 2014.

3. 7-puntenplan 2013 -2014

Hierna staan de 7-punten waarvan voorgesteld wordt dat de eilanden dit gaan voorbereiden, uitvoeren en afronden in 2013 en 2014.

PUNT 1. ENERGIELOKET

Inleiding

Het energieloket is een plek (fysiek en digitaal) waar de burger uitleg, informatie en hulp krijgt in begrijpbare taal over duurzaamheidsmaatregelen, gevolgen, kosten, subsidies etc. Dit wordt uitgevoerd door een energieconsulent voor de vier eilanden.

Hoe?

De burger kan via de digitale weg of gewoon aan het loket bij de gemeente een afspraak maken.

Wat is nodig?

- a. Digitale ontsluiting (energieportal);
-informatie actueel houden, vragen binnen afgesproken tijd beantwoorden/reageren,
Voor de vier eilanden samen 1 dag per week.
- b. Bezetting fysiek loket;
-er moet iemand fysiek aanwezig zijn die precies weet hoe de regels in elkaar zitten, hoe de procedures zijn en mensen echt verder helpt;
Per maand 1 dag op alle vier de eilanden houdt deze consulent zitting in het gemeentehuis. In totaal dus 1 dag per week.
In totaal voor alle eilanden dus 2 dagen per week.

Wat willen wij?

- Altijd bezetting (telefonisch of fysiek) tijdens afgesproken dagen en tijden;
- De klanten moeten bij voorkeur direct of anders maximaal binnen 24 uur een antwoord krijgen;
- Doorverwijzen is een grote uitzondering maar soms onoverkomelijk.

Wie zoeken wij?

- iemand die in “Jip- en Janneke” taal de regels en procedures precies kan uitleggen;
- iemand die inhoudelijk technische (wattpiek, omvormers etc.) en juridische (subsidieregels) kennis heeft;
- iemand die ook ingangen heeft/maakt bij overheden, samenwerkingsverbanden en bedrijven om informatie op te halen;
- Enthousiaste en bevlogen persoon die deze uitdaging als een kans voor hem/haar zelf ziet.

Bedoeling is op korte termijn (ca. april) te starten.

PUNT 2. OPENBARE VERLICHTING

Openbare verlichting is een belangrijke gebruiker van energie, ongeveer 1.5% van het Nederlandse stroomverbruik. Daarnaast past het verminderen van lichtvervuiling in het waddengebied ook bij de eilanden, ‘licht uit waar het kan’. Met ambitieuze vernieuwingsprojecten, nieuwe technieken, proeftuinen voor projecten van kunnen grote stappen gezet worden in het kader van besparing en vermindering lichtvervuiling.

Er zijn verschillende technieken om energiebesparing en vermindering lichtvervuiling te realiseren. De Waddeneilanden kunnen een pilot starten waarin op de vijf verschillende eilanden twee of drie verschillende technieken worden toegepast. De pilot is, naast gericht op daadwerkelijke uitvoering, vooral ook bedoeld om ervaringen op te doen, uit te wisselen en te bepalen welke duurzame techniek het beste bij de Waddeneilanden past.

Wat is er nodig van de samenwerking?

De gemeente Texel heeft van het Waddenfonds middelen toegekend gekregen om hun openbare verlichting te verduurzamen. De gemeente Ameland is een verlichtingsplan aan het opstellen en heeft Phillips als covenant partner hierbij. De gemeenten Schiermonnikoog, Vlieland en Terschelling hebben een intentie afgegeven voor het project TVLIGHT om ervaring op te doen met sensorverlichting.

Dit betekent dat er in een pilot 2 of 3 verschillende technieken naast elkaar gezet kunnen gaan worden.

Stand van zaken

Het voorstel voor TVLight is op 26 juni 2013 ingediend voor een Europese subsidie (EU Life: referentienummer: LIFE13 ENV/NL/001128) ingediend. Eind-Februari 2014 verwachten we hier van de EU Commissie feedback/vragen over.

Dan is ook bekend of dit project nog vóór 1 juli kan worden uitgevoerd.

PUNT 3. PV OP PUBLIEKE DAKEN

Doel van het project is om voor alle 5 eilanden tot een projectplan te komen dat kant en klaar kan worden voorgelegd aan de afzonderlijke colleges en raden. Het projectplan zal bestaan uit een omschrijving van het gemeenschappelijk doel met een apart hoofdstuk per eiland voor de specifieke situatie van dit eiland.

Stand van zaken

Jacob Dijkstra van Ameland heeft een inventarisatie uitgevoerd op alle eilanden. Naar verwachting volgt binnenkort een projectplan met voorstel voor de colleges van B&W waarmee de eilanden aan de slag kunnen.

PUNT 4. REDUCEREN WATERVERBRUIK OP DE WADDENEILANDEN

In 2012 is er een Waterfootprint opgeleverd van alle Waddeneilanden. Eerst voor de Friese eilanden en later ook voor Texel. Dit onderzoek heeft met behulp van de waterfootprint-methode het waterverbruik in diverse sectoren van de eilanden geanalyseerd.

Doel van dit project is het realiseren van een waterbesparing op alle Friese Waddeneilanden, waarbij het gemiddelde verbruik uiteindelijk terug gebracht wordt naar het landelijk gemiddelde. De focus ligt eerst op de belangrijkste sectoren (toerisme en landbouw), maar verwacht wordt dat er ook spin-off zal zijn naar de andere sectoren (huishouden, detailhandel, industrie). Hiermee wordt een eerste stap gezet om te komen tot zelfvoorziening op het gebied van waterverbruik. Het realiseren van een substantiële besparing van de hoeveelheid drinkwater is in ieder geval duurzaam.

Om tot reductie van waterverbruik te komen, is er een stappenplan uitgewerkt door de werkgroep Waddeneilanden van het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK).

Stand van zaken

Er wordt een informatiefolder gemaakt over waterbesparende maatregelen die iedereen kan nemen. Bedoeling is deze huis-aan-huis te verspreiden.

PUNT 5. ZONNEPANELEN IN BESCHERMD DORPSGEZICHT

Bij het plaatsen van zonneboilers, PV systemen en kleine windmolens in de dorpskernen moet rekening gehouden worden met de beperkingen die samenhangen met de beschermde dorpsgezichten. De beperkingen worden vooral bepaald door de esthetische aspecten, het gewaardeerde beeld van dorpskernen mag niet aangetast worden.

De aanleiding voor dit deelproject is de vraag wat er wel mogelijk is en hoe de eilanden met en van elkaar kunnen leren hoe om te gaan met de mogelijkheden en beperkingen. En de informatie te delen over passende oplossingen, b.v. PV systemen in geïntegreerde dakpannen.

Doel is het opstellen van een document waarin de praktische mogelijkheden en beperkingen van energievoorzieningen (op daken) van gebouwen in de beschermde kernen beschreven worden. Het document is bedoeld om de burgers en bedrijven en de eigen gemeentelijke organisatie te informeren. Het document zal bestaan uit een algemene basisnotitie, aangevuld met eiland en dorpskern specifieke informatie.

Stand van zaken

Er wordt een onderzoeksopdracht geformuleerd die kan worden uitgezet, uitgevoerd en worden besproken.

PUNT 6. PV IN HET VRIJE VELD

De duurzame energie ambitie van de eilanden kan slechts gerealiseerd worden als er naast de kleine projecten bij bedrijven en burgers ook grotere duurzame energie productie eenheden worden gestart. Gezien de beperkingen die gesteld worden aan de windenergieproductie kan de opwekking met zonnecellen, geplaatst in het vrije veld in grote aantallen, een belangrijke bijdrage leveren.

Het doel is het voorbereiden en uitvoeren van PV in het vrije veld projecten, hoe kom je tot een goede locatiekeus en welke stappen moet je hierin zetten.

De subdoelen zijn het verwerven van kennis en inzicht en het ontwikkelen van methoden hoe deze projecten effectief opgezet en uitgevoerd kunnen worden, binnen de beperkingen die de juridische kaders bieden. De ervaringen van de gemeente Ameland en gemeente Texel/ Texel Energie kunnen hierbij gebruikt worden.

Stand van zaken

PV in het vrije veld: geen actie (meer) in het kader van het 7-stappenplan, omdat dit niet meer lukt vóór 1 juli 2014.

PUNT 7. WINDENERGIE

Kansrijke vormen van duurzaam opgewekte energie voor Waddeneilanden zoals Vlieland beperken zich tot zon en/of wind. Vlieland kent bijvoorbeeld geen boerderijen en landbouw, er zijn onvoldoende bomen, waardoor elke vorm van vergisting/verbranding duurzaam in te zetten kansloos is. Onderzoek naar vrijgekomen energie van de zgn. vulkaan tussen Vlieland en Harlingen ketst af op de kleinschaligheid en de hoge kosten om deze energie om te zetten in bruikbare energie; geothermie en getijdenenergie zijn te zeer in de experimentele fase om er een slag mee te kunnen slaan.

Zonnepanelen op gemeentelijke en particuliere daken worden wel geplaatst, maar zonnepanelen zijn zeer beperkt door een beschermde status, dat geen zonnepanelen toestaat. Daarnaast is de ruimte vooral op kleine eilanden beperkt om grootschalige zonneakkers te realiseren zonder daarbij een grote impact op andere functies te hebben zoals landbouw of natuur, of op beschermde status als EHS.

De provincie Fryslân is tegenstander van grootschalige windturbines op de Waddeneilanden; kleine experimentele windmolens zijn wel toegestaan. Het nadeel van kleine experimentele windmolens is de opbrengst/kosten verhouding. Uit ervaringen van bijvoorbeeld de provincie Zeeland blijkt, dat de kleine windmolens weinig energie leveren en nog niet rendabel zijn.

Het is nagenoeg onmogelijk om zonder investeringen in grote windturbines de ambitiedoelstellingen die wij ons gesteld hebben te halen.

Wat zijn de mogelijkheden:

- adoptiemolen: Een molen adopteren in een windmolenpark heeft als voordeel, dat de wettelijke bezwaren zijn onderzocht en weggenomen. Nadeel is dat grote windparken minder snel draagvlak creëren.
- De eilanden aansluiten op de grootschalige windmolenparken off of near shore

- eigen molen: Een eigen molen heeft als voordeel, dat de betrokkenheid en het draagvlak voor windenergie groter is als de windmolen zichtbaar is en de opbrengst terugvloeit in de eigen gemeenschap, bijvoorbeeld openbare voorzieningen op het eiland.

Wat is nodig voor de samenwerking:

Gezamenlijke ontwikkeling van een voorstel /pilot op één van de eilanden samen met de provincie en andere mogelijke participanten als het Jongeren Panel Duurzaam Fryslân. Doel hiervan is in beeld te brengen of en onder welke voorwaarden tot plaatsing van grote windturbines op de eilanden kan worden gekomen.

Windenergie: geen actie in het kader van het 7-stappenplan, omdat dit niet meer lukt vóór 1 juli 2014.